

OBSAH

1.	Úvod	11
1.1.	Varování přišlo včas, ale pochopili jsme pozdě: přístup k poučení z historie	11
1.2.	Co je „princip předběžné opatrnosti“?	13
1.3.	Ranné využívání principu předběžné opatrnosti: Londýn, 1854	15
1.5.	Odkazy	16
2.	Rybářství: inventura	19
2.1.	Včasná varování	19
2.2.	Britské rybářství v devatenáctém století	19
2.3.	Kalifornský lov sardinek od dvacátých let dvacátého století do roku 1942	22
2.4.	Novofundlandská treska	23
2.5.	Předběžná opatrnost začíná být pozorovatelná	26
2.6.	Ekosystémový přístup	27
2.7.	Pozdní poučení	29
2.8.	Odkazy	31
3.	Radiace: včasná varování; pozdní dopady	33
3.1.	Paprsky X	33
3.2.	Rané pokroky v kontrole ozařování	34
3.3.	Poválečný předěl: ospravedlnění, optimalizace, limitování	35
3.5.	Závěry	37
3.6.	Odkazy	38
4.	Benzen: historická perspektiva amerických a evropských pracovních prostředí	40
4.1.	Včasná varování	41
4.2.	Činnost a nečinnost	41
4.3.	Diskuse	45
4.4.	Závěry a poučení pro budoucnost	49
4.5.	Odkazy	51
5.	Azbest: od „zázračného kamene“ ke zhoubnému nerostu	55
5.1.	Úvod	55
5.2.	První „včasná varování“ ohledně azbestu a některé reakce	57
5.3.	Včasná varování před rakovinou z azbestu	58
5.4.	Včasná drtivá varování před rakovinou „mesotheliom“	59
5.5.	Činnost a nečinnost legislativních úřadů a ostatních	61
5.6.	Náklady a zisky na činnost a nečinnost	63
5.7.	Jaká poučení vyplývají z příběhu azbestu?	64
5.8.	Odkazy	68
6.	Polychlorované bifenyly a princip předběžné opatrnosti	70
6.1.	Úvod	70
6.2.	Přibývající důkazy přetrvávání, přítomnosti a toxicity	73
6.3.	Činnost průmyslu a vlád v sedmdesátých letech	74
6.4.	Vědecké pochopení se stává sofistikovanější	74
6.5.	Vládní činnost v osmdesátých a devadesátých letech	77
6.6.	Způsoby environmentálního vystavení	79
6.7.	Poslední katastrofa s polychlorovanými bifenyly	79
6.8.	Závěry	80
6.9.	Odkazy	82

7.	Halogenované uhlovodíky, ozónová vrstva a princip předběžné opatrnosti	85
7.1.	Přehled	85
7.2.	Prvopočátky	87
7.3.	Třicátá léta - zrod CFC průmyslu	88
7.4.	Sedmdesátá léta - semínka pochybností	88
7.5.	Montrealský protokol a ozónová díra	90
7.6.	Pozdní poučení	91
7.7.	Odkazy	93
8.	Příběh DES: dlouhodobé následky prenatální expozice	95
8.1.	Úvod	95
8.2.	Optimistické začátky	95
8.3.	Tragické následky	96
8.4.	DES je neúčinný jako prevence proti potratu	97
8.5.	Hodnocení rozsahu poškození	98
8.6.	Poučení z příběhu DES	100
8.7.	Odkazy	103
9.	Antimikrobiální látky pro podporu růstu: odolnost vůči zdravému rozumu	106
9.1.	Úvod	106
9.2.	První včasné varování	107
9.3.	Následná činnost nebo nečinnost	107
9.4.	Výhody a nevýhody využívání látek pro podporu růstu	111
9.5.	Závěry a poučení pro budoucnost	112
9.6.	Odkazy	114
10.	Oxid siřičitý: od ochrany lidského zdraví k ozdravování vzdáleného jezera	116
10.1.	Mrtvé ryby, umírající lesy	117
10.2.	Protokol CLRTAP z roku 1985 a co bylo dál	120
10.3.	Pozdní poučení	122
10.4.	Odkazy	123
11.	MTBE v benzínu jako náhražka za olovo	126
11.1.	Úvod	126
11.2.	Olovo v benzínu	126
11.3.	Případ MTBE	127
11.4.	Přínosy MTBE	127
11.5.	Dopady MTBE	128
11.6.	Odpovědi	131
11.7.	Současné trendy	132
11.8.	Diskuse, týkající se principu předběžné opatrnosti	133
11.9.	Závěry	138
11.10.	Odkazy	139
12.	Princip předběžné opatrnosti a včasné varování před kontaminací Velkých jezer chemikáliemi	144
12.1.	První vážné varování	144
12.2.	Datum a povaha následné činnosti nebo nečinnosti	145
12.3.	Následky institucionálních odpovědí	147
12.4.	Náklady a zisky	148
12.5.	Závěry a poučení pro budoucnost	150
12.6.	Odkazy	151

13.	Tributylcínové (TBT) prostředky proti usazeninám: příběh o lodích, plžích a vzniku hermafroditismu	154
13.1.	Úvod	154
13.2.	Odhalení problému TBT	155
13.3.	Arcachonský záliv	155
13.4.	Přístavy a pobřežní vody Spojeného království	156
13.5.	Globální znečišťující látka	158
13.6.	Efektivita omezení, týkajících se malých plavidel	158
13.7.	Význam oceánských plavidel	159
13.8.	Pokrok v globálním postupném vyřazování	160
13.9.	Otázka alternativ	161
13.10.	Pozdní poučení z příběhu TBT	161
13.11.	Závěry: předběžná opatrnost nebo retrospektivní akce?	162
13.12.	Odkazy	164
14.	Hormony jako látky, podporující růst: princip předběžné opatrnosti nebo hodnocení politického rizika?	171
14.1.	Úvod	171
14.2.	Dopady estrogenních směsí na volně žijící živočichy a planě rostoucí rostliny	172
14.3.	Jaké byly nejistoty, týkající se využívání estrogenních látek, povzbuzujících růst, a jejich dopadů na lidské zdraví?	175
14.4.	Ukázal se přístup, který přijala Evropská komise, jako přínosný?	176
14.5.	Celkové závěry	178
14.6.	Odkazy	178
15.	„Nemoc šílených krav“ 1980-2000: Jak pocit jistoty podkopává předběžnou opatrnost	180
15.1.	Úvod	180
15.2.	Nová choroba dobytka	180
15.3.	Počáteční rozhodování	181
15.4.	Rady odborníků a legislativní kontroly	183
15.5.	Stavba domečku z karet	185
15.6.	Selhání a konečné zhroucení politické konstrukce	189
15.7.	Závěry	190
15.8.	Odkazy	192
16.	Dvanáct pozdních poučení	194
16.1.	Úvod	194
16.2.	Dvanáct pozdních poučení	195
16.3.	Širší dopady předběžné opatrnosti	212
16.4.	Odkazy	220
17.	Závěry	223
17.1.	Pozdní poučení ze včasných varování	225
	Biografie autorů	227